ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.3.2010
COM(2010) 82 τελικό

2010/0050 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η παρούσα πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αποβλέπει στον καθορισμό κοινών ελάχιστων προτύπων σε σχέση με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση αποτελεί το πρώτο στάδιο σειράς μέτρων που καθορίζονται στον οδικό χάρτη σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα, που υιοθέτησε το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2009, στον οποίο καλείται η Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις σταδιακά. Η παρούσα προσέγγιση θεωρείται επί του παρόντος η καλύτερη· θα συμβάλει στη σταδιακή οικοδόμηση και στην ενίσχυση κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Επομένως, η παρούσα πρόταση είναι σκόπιμο να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο στοιχείο μιας δέσμης νομοθετικών πράξεων που θα υποβληθεί τα αμέσως επόμενα έτη και θα προβλέπει τη θεσμοθέτηση ενός ελάχιστου συνόλου δικονομικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Η παρούσα πρόταση αποβλέπει στη βελτίωση των δικαιωμάτων των υπόπτων που δεν κατανοούν και δεν ομιλούν τη γλώσσα της διαδικασίας. Ο καθορισμός κοινών ελάχιστων προτύπων για τα εν λόγω δικαιώματα αναμένεται να διευκολύνει την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, γεγονός που θα βελτιώσει τη δικαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

3. Η πρόταση είναι παρόμοια με την πρόταση για την έκδοση σχεδίου απόφασης-πλαισίου που υπεβλήθη στις 8 Ιουλίου 2009[1], την οποία αντικαθιστά. Το κείμενο συζητήθηκε στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας του Συμβουλίου. Στο Συμβούλιο «Δικαιοσύνη» της 23ης Οκτωβρίου 2009, επετεύχθη συμφωνία όσον αφορά τη γενική προσέγγιση, αλλά λόγω ελλείψεως χρόνου δεν κατέστη δυνατή η έκδοση πριν από την 1η Δεκεμβρίου 2009, ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας. Επομένως, η προηγούμενη πρόταση έχει καταστεί άνευ αντικειμένου.

4. Σε ό,τι αφορά τη νομική βάση, η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι *«κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες. Στους ελάχιστους αυτούς κανόνες συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών.*

Οι ελάχιστοι αυτοί κανόνες αφορούν:

α) το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών,

β) τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία,

[1] COM (2009) 338 της 8.7.2009.

γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας,

δ)[…]».

Για να είναι αποτελεσματική η αμοιβαία αναγνώριση απαιτείται αμοιβαία εμπιστοσύνη. Επομένως, είναι απαραίτητος ορισμένος βαθμός συμβατότητας για τη βελτίωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και, κατ' επέκταση, της συνεργασίας.

5. Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση, το οποίο απορρέει από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου («ΕΣΔΑ») καθώς και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ[2], έχει θεμελιώδη σημασία για κάθε άτομο που αντιμετωπίζει ποινική κατηγορία και δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας, έτσι ώστε να γνωρίζει τις κατηγορίες που τον βαρύνουν και να κατανοήσει τη διαδικασία. Κατ' εφαρμογή της ΕΣΔΑ, η διερμηνεία και η μετάφραση πρέπει να παρέχονται δωρεάν.

6. Για να αιτιολογήσει την πρόταση του Ιουλίου 2009, η Επιτροπή είχε προβεί σε εκτίμηση επιπτώσεων - SEC(2009)915 και σύνοψη SEC(2009)916 - η οποία εξακολουθεί να είναι έγκυρη τηρουμένων των αναλογιών για την παρούσα πρόταση οδηγίας. Η έκθεση σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων είναι διαθέσιμη, μόνο στην αγγλική γλώσσα, στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0917_en.pdf

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

7. Το άρθρο 6 παράγραφος 3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) ορίζει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποτελούν γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 της ΣΕΕ προβλέπει ότι η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Δεκεμβρίου 2000, όπως προσαρμόσθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2007, στο Στρασβούργο, ο οποίος έχει το ίδιο νομικό κύρος με τη ΣΛΕΕ και τη ΣΕΕ. Το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διασφαλίζει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, καθώς και το δικαίωμα παροχής νομικών συμβουλών και εκπροσώπησης, ενώ το άρθρο 48 διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

8. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε[3], η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας, αλλά επισημαίνεται ότι η αμοιβαία αναγνώριση «[...]

---

[2] Η επεξήγηση του άρθρου 48, που περιλαμβάνεται στις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ C 303 της 14.12.2007) που είναι προσαρτημένες στον Χάρτη, ορίζει: «Το άρθρο 48 είναι το ίδιο με το άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3, της ΕΣΔΑ [*βλ. άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3, ΕΣΔΑ*]. Σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 3, το δικαίωμα αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στην ΕΣΔΑ.» Το άρθρο 52 παράγραφος 3 του Χάρτη ορίζει τα εξής: «Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία».

[3] 15 και 16 Οκτωβρίου 1999.

και η αναγκαία προσέγγιση των νομοθεσιών θα διευκολύνει [...] τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων»[4].

9. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που υποβλήθηκε στις 26 Ιουλίου 2000, για την αμοιβαία αναγνώριση των οριστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις[5], «πρέπει να κατοχυρωθεί ότι η μεταχείριση των υπόπτων και τα δικαιώματα υπεράσπισης δεν θα θιγούν από την εφαρμογή της αρχής [της αμοιβαίας αναγνώρισης], αλλά επιπλέον ότι οι εγγυήσεις θα ενισχυθούν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας».

10. Η ανωτέρω προσέγγιση επιβεβαιωνόταν στο «Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων»[6] (στο εξής: «πρόγραμμα μέτρων»), το οποίο θεσπίστηκε από το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στο εν λόγω πρόγραμμα αναφερόταν ότι «η αμοιβαία αναγνώριση τελεί σε στενή συνάρτηση προς την ύπαρξη σειράς παραμέτρων, που καθορίζουν την αποτελεσματικότητά της».

11. Στις παραμέτρους αυτές συγκαταλέγονται οι μηχανισμοί προστασίας των δικαιωμάτων των υπόπτων (παράμετρος 3) και ο καθορισμός κοινών ελαχίστων προτύπων που απαιτούνται προς διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης (παράμετρος 4). Η παρούσα πρόταση οδηγίας αποβλέπει στην πραγμάτωση του διακηρυγμένου στόχου της ενίσχυσης της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων.

12. Η Επιτροπή υπέβαλε το 2004 συνολική πρόταση νομοθεσίας[7] που καλύπτει ορισμένα σημαντικά δικαιώματα των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες. Η πρόταση αυτή δεν μπόρεσε να εγκριθεί από το Συμβούλιο.

13. Στις 30 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο «Δικαιοσύνη» υιοθέτησε οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες[8], στον οποίο ζητεί την έγκριση, με βαθμιαία διαδικασία, πέντε μέτρων που καλύπτουν ορισμένα σημαντικά δικονομικά δικαιώματα και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει τις απαιτούμενες προτάσεις προς το σκοπό αυτό. Το πρώτο μέτρο που προβλέπεται στον οδικό χάρτη αφορά το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης.

14. Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 2009[9], επαναβεβαίωσε τη σημασία των δικαιωμάτων του ατόμου στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών, ως θεμελιώδους αξίας της Ένωσης και ως σημαντικού στοιχείου αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και της εμπιστοσύνης των πολιτών στην ΕΕ. Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης αναφέρει τον οδικό χάρτη αναπόσπαστο μέρος του πολυετούς προγράμματος και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για την ταχεία εφαρμογή του.

---

4 Συμπέρασμα 33.
5 COM (2000) 495 της 29.7.2000.
6 ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.
7 COM (2004) 328 της 28.04.2004.
8 ΕΕ C 295 της 4.12.2009, σ. 1.
9 Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 2009.

3. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΗΣ ΕΣΔΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

15. Το άρθρο 5 της ΕΣΔΑ - Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια - ορίζει τα εξής:

«(1) Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια του προσώπου του. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: (...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ [...] εκδόσεως.

(2) Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορήται κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπουμένην εναντίον του κατηγορίαν.»

(...)

(4) Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

Το δε άρθρο 6, σχετικά με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ορίζει τα εξής:

«3. Ειδικώτερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα:

α) όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας·

(...)

ε) να τύχει δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεί την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν.»

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει τα προαναφερόμενα δικαιώματα στα άρθρα του 6 και 47 έως 50. Ειδικότερα, το άρθρο 47 διασφαλίζει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, καθώς και το δικαίωμα νομικής αρωγής και εκπροσώπησης· Το άρθρο 48 διασφαλίζει το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης[10].

16. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: «ΕΔΔΑ») έχει αποφανθεί σε σχέση με το άρθρο 6 ΕΣΔΑ ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί, ότι δικαιούται να λάβει σε γλώσσα την οποία να κατανοεί τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η κατηγορία που τον βαρύνει, ότι η παρεχόμενη διερμηνεία πρέπει να είναι επαρκής ώστε να επιτρέπει στον κατηγορούμενο να κατανοήσει τη διαδικασία, καθώς και ότι οι διερμηνείς πρέπει να είναι καταλλήλως κατηρτισμένοι. Το ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί,

[10] Βλ. υποσημείωση 2.

κρίθηκε στην *υπόθεση Luedicke, Belkacem και Koç κατά Γερμανίας*[11]. Στην *υπόθεση Kamasinski κατά Αυστρίας*[12], κρίθηκε ότι η στάθμη της διερμηνείας πρέπει να είναι αρκούντως υψηλή, ώστε να είναι σε θέση ο κατηγορούμενος να αντιληφθεί τα εις βάρος του στοιχεία και να υπερασπισθεί τον εαυτό του. Το δικαίωμα καλύπτει το έγγραφο υλικό και την προ της δίκης διαδικασία. Το ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί ότι η στάθμη της διερμηνείας πρέπει να είναι «αρκούντως υψηλή» και ότι πρέπει να παρέχονται στον κατηγορούμενο λεπτομερή στοιχεία για την κατηγορία που τον βαρύνει σε γλώσσα την οποία να κατανοεί (*Brozicek κατά Ιταλίας*[13]). Εναπόκειται στις δικαστικές αρχές να αποδείξουν ότι ο κατηγορούμενος ομιλεί σε επαρκή βαθμό τη γλώσσα του δικαστηρίου, και δεν βαρύνεται ο κατηγορούμενος με την απόδειξη του αντιθέτου[14]. Ο διερμηνέας πρέπει να είναι καταλλήλως κατηρτισμένος, ο δε δικαστής οφείλει να μεριμνά για τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας (Cuscani κατά Ηνωμένου Βασιλείου[15]).

17. Στην πρόταση για έκδοση σχεδίου οδηγίας καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις και εκλαμβάνονται ως αφετηρία η ΕΣΔΑ και η νομολογία του ΕΔΔΑ. Το Φόρουμ προβληματισμού της Επιτροπής για την πολυγλωσσία και την κατάρτιση των διερμηνέων[16] κατήρτισε έκθεση με συστάσεις για την ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης. Η εν λόγω έκθεση ήταν προϊόν συσκέψεων του φόρουμ προβληματισμού, οι οποίες συνεκλήθησαν από τη Γενική Διεύθυνση Διερμηνείας κατά τη διάρκεια του 2008 με σκοπό να καταγραφούν οι τομείς για τους οποίους επιβάλλεται η ανάληψη δράσης και, εφόσον συντρέχει τέτοια ανάγκη, να προσδιορισθούν τα μέτρα που είναι δυνατό να ληφθούν. Το φόρουμ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όντως υπήρχε ανάγκη και κατήρτισε συστάσεις για τον τρόπο βελτίωσης της παροχής ικανών και κατάλληλα κατηρτισμένων διερμηνέων σε ποινικές διαδικασίες. Στις συστάσεις αυτές συγκαταλέγεται η καθιέρωση κύκλου σπουδών για τη νομική διερμηνεία, καθώς και συστήματος διαπίστευσης, πιστοποίησης και καταχώρησης σε μητρώο των νομομαθών διερμηνέων.

18. Η Γενική Διεύθυνση Μετάφρασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DGT) εγκαινίασε την πρωτοβουλία σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό Τίτλο (Master) στη Μετάφραση (EMT). Σε συνεργασία με ομάδα εμπειρογνωμόνων στην οποία συμμετέχουν διαπρεπείς πανεπιστημιακοί, δημιουργήθηκε πλαίσιο αναφοράς,

---

11 *28 Νοεμβρίου 1978, Σειρά Α αριθ. 29.* "46.Συνεπώς, το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι η συνήθης έννοια του όρου […] "δωρεάν" στο άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) […] επιβεβαιώνεται από το αντικείμενο και τον σκοπό του άρθρου 6. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) σημαίνει, για κάθε πρόσωπο που δεν είναι σε θέση να ομιλήσει ή να κατανοήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο, το δικαίωμα του προσώπου αυτού να λάβει δωρεάν συνδρομή από διερμηνέα, χωρίς να αξιωθεί μεταγενέστερα από το πρόσωπο αυτό να καταβάλει τα σχετικά έξοδα".

12 19 Δεκεμβρίου 1989, Σειρά Α αριθ. 168.

13 19 Δεκεμβρίου 1989, (10964/84) [1989] ΕΣΔΑ 23.

14 "41[…] οι ιταλικές δικαστικές αρχές έπρεπε να είχαν λάβει μέτρα για την τήρηση του εν λόγω δικαιώματος, ούτως ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) (άρθρο 6-3-α), εκτός αν ήταν σε θέση να εξακριβώσουν ότι ο αιτών γνώριζε στην πραγματικότητα σε επαρκή βαθμό την ιταλική γλώσσα ώστε να κατανοήσει με βάση την κοινοποίηση το περιεχόμενο της επιστολής με την οποία του γνωστοποιήθηκαν οι εις βάρος του κατηγορίες. Κανένα τέτοιο αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτει από τα έγγραφα της δικογραφίας, ούτε από τις καταθέσεις των μαρτύρων που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Απριλίου 1989. Επί του σημείου αυτού, έχει επομένως διαπραχθεί παραβίαση του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) (άρθρο 6-3-α)".

15 24 Σεπτεμβρίου 2002 – αριθ. 3277/96.

16 http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

αποτελούμενο από έξι γνωστικά αντικείμενα, για την κατάρτιση των μεταφραστών σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Τον Σεπτέμβριο του 2009, η DGT δημιούργησε δίκτυο προγραμμάτων μετάφρασης υψηλής ποιότητας σε επίπεδο μάστερ σε ολόκληρη την ΕΕ για να επιδιώξει την αριστεία στην εκπαίδευση των μεταφραστών, ιδίως στον εξειδικευμένο τομέα της νομικής μετάφρασης, και για να αναβαθμίσει το επάγγελμα του μεταφραστή σε όλα τα κράτη μέλη.

19. Αν καταστεί αναγκαίο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν με κατάλληλο τρόπο οι δυνατότητες χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτως ώστε να υποστηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις της παρούσας νομοθεσίας, ιδίως όσον αφορά τις υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας που χρηματοδοτούνται από το κράτος.

4. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 – Πεδίο εφαρμογής

19. Το πεδίο εφαρμογής καλύπτει ποινικές διαδικασίες και διαδικασίες εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Το πεδίο αυτό καλύπτει κάθε πρόσωπο από τη στιγμή που είναι ύποπτο για την τέλεση αξιόποινης πράξης μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένης της άσκησης ένδικων μέσων). Έχει σημασία η υπαγωγή στην πρόταση των υποθέσεων ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, και τούτο επειδή η απόφαση-πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ρυθμίζει τα σχετικά δικαιώματα με γενικόλογους και μόνον όρους. Υπό την έννοια αυτή, η πρόταση αποτελεί περαιτέρω ανάπτυξη του άρθρου 5 ΕΣΔΑ.

20. Επειδή η νομολογία του ΕΔΔΑ έχει αποσαφηνίσει ότι τα πρόσωπα που ανακρίνονται σε σχέση με αδικήματα, ασχέτως του κατά πόσον τους έχει απαγγελθεί επισήμως κατηγορία, πρέπει να καλύπτονται από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, τα πρόσωπα που συλλαμβάνονται ή κρατούνται σε σχέση με ποινική κατηγορία εμπίπτουν ομοίως στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης. Τα σχετικά δικαιώματα αρχίζουν να ισχύουν από τη στιγμή κατά την οποία γνωστοποιείται στο εκάστοτε πρόσωπο ότι είναι ύποπτο για τη διάπραξη αδικήματος.

Άρθρο 2 – Το δικαίωμα σε διερμηνεία

21. Το άρθρο αυτό προβλέπει τη θεμελιώδη αρχή ότι η διερμηνεία πρέπει να παρέχεται κατά τα ανακριτικά και τα δικαστικά στάδια της διαδικασίας, δηλαδή κατά τις ανακρίσεις από την αστυνομία, κατά τη δίκη, καθώς και κατά τις τυχόν ενδιάμεσες ακροάσεις ή την εκδίκαση τυχόν ένδικων μέσων. Η διερμηνεία της επικοινωνίας μεταξύ του υπόπτου ή του κατηγορουμένου και του δικηγόρου του καλύπτεται επίσης από το άρθρο αυτό. Είναι σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα σύστημα που θα επιτρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσον το πρόσωπο χρειάζεται διερμηνέα και που θα παρέχει στο πρόσωπο αυτό τη δυνατότητα να προσβάλει μια απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζεται διερμηνέας ή να αμφισβητήσει την ποιότητα της διερμηνείας.

22. Αναφέρεται ρητά ότι οι διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εμπίπτουν ρητά στο πεδίο εφαρμογής της πρότασης.

Άρθρο 3 - Το δικαίωμα στη μετάφραση κρίσιμων εγγράφων

23. Ο ύποπτος έχει δικαίωμα στη γραπτή μετάφραση κρίσιμων εγγράφων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας. Στην *υπόθεση Kamasinski κατά Αυστρίας*[17], το ΕΔΔΑ έκρινε ότι το δικαίωμα σε διερμηνεία ισχύει για το «έγγραφο υλικό» και ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να έχει επαρκή γνώση της εις βάρος του κατηγορίας ώστε να μπορεί να υπερασπισθεί τον εαυτό του[18]. Τα κρίσιμα έγγραφα για μια ποινική διαδικασία πρέπει επομένως να περιλαμβάνουν το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας ή το κλητήριο θέσπισμα και κάθε συναφές έγγραφο υλικό, π.χ. βασικές μαρτυρικές καταθέσεις, ούτως ώστε να είναι δυνατή η κατανόηση «με πάσα λεπτομέρεια, του χαρακτήρα και των αιτίων της κατηγορίας που βαρύνουν τον ύποπτο» σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΕΣΔΑ. Μετάφραση πρέπει επίσης να παρέχεται για κάθε διαταγή θέσης υπό κράτηση ή διαταγή στέρησης της ελευθερίας, καθώς και για κάθε δικαστική απόφαση, ώστε να μπορεί ο κατηγορούμενος να κάνει χρήση του δικαιώματός του στην άσκηση έφεσης (ΕΣΔΑ πρωτόκολλο 7, άρθρο 2). Αν τα έγγραφα είναι πολύ μακροσκελή, οι μεταφραστές μπορούν να περιορίζονται στα σχετικά εδάφια.

24. Αν πρόκειται για διαδικασία με σκοπό την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, αυτό το τελευταίο πρέπει να μεταφράζεται.

25. Ένα άτομο μπορεί επίσης να παραιτηθεί από το δικαίωμα μετάφρασης, υπό την προϋπόθεση ότι έχει λάβει προηγουμένως νομικές συμβουλές.

Άρθρο 4 – Κόστος της διερμηνείας και της μετάφρασης

26. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι το κόστος διερμηνείας και μετάφρασης καλύπτεται από το εκάστοτε κράτος μέλος. Το ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί, κρίθηκε στην υπόθεση *Luedicke, Belkacem και Koç κατά Γερμανίας*[19].

---

17 19 Δεκεμβρίου 1989, Σειρά Α αριθ. 168.

18 "74. Το δικαίωμα […] σε δωρεάν συνδρομή διερμηνέα δεν καλύπτει μόνο τις προφορικές δηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά τη δικάσιμο, αλλά επίσης το έγγραφο υλικό και την προ της δίκης διαδικασία. Η παράγραφος 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε) σημαίνει ότι κάθε πρόσωπο «το οποίο κατηγορείται για την τέλεση αξιόποινης πράξεως» και το οποίο δεν είναι σε θέση να κατανοήσει ούτε να ομιλήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται από το δικαστήριο έχει δικαίωμα σε δωρεάν συνδρομή διερμηνέα για τη μετάφραση ή τη διερμηνεία όλων εκείνων των εγγράφων ή δηλώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας που έχει κινηθεί εναντίον του, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η κατανόηση ή η απόδοση στη γλώσσα του δικαστηρίου και, κατ' επέκταση η τήρηση του δικαιώματος του κατηγορουμένου σε δίκαιη δίκη. […] Πλην όμως, η παράγραφος 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε) δεν φθάνει μέχρι του σημείου να απαιτεί έγγραφη μετάφραση όλων των εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων ή όλων των επισήμων εγγράφων που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία. Η παρεχόμενη συνδρομή διερμηνέα πρέπει να είναι τέτοια που να επιτρέπει στον κατηγορούμενο να λαμβάνει γνώση των εναντίον του κατηγοριών και να υπερασπίζεται τον εαυτό του, ιδίως με το να μπορεί να εκθέτει στο δικαστήριο τη δική του εκδοχή για τα γεγονότα. Με γνώμονα την ανάγκη για έμπρακτη και αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος που κατοχυρώνεται στην παράγραφο 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε), η υποχρέωση των αρμόδιων αρχών δεν περιορίζεται στον διορισμό διερμηνέα αλλά, εφόσον ειδοποιηθούν καταλλήλως σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, είναι επίσης δυνατό να καλύπτει έναν βαθμό μεταγενέστερου ελέγχου της επάρκειας της παρασχεθείσας διερμηνείας (βλ. επίσης την απόφαση επί της υπόθεσης Artico)."

19 "46.Συνεπώς, το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι η συνήθης έννοια του όρου […] "δωρεάν" στο άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) […] επιβεβαιώνεται από το αντικείμενο και τον σκοπό του άρθρου 6. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε)

Άρθρο 5 – Ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης

27. Στο εν λόγω άρθρο διατυπώνεται η βασική απαίτηση για τη διασφάλιση της ποιοτικής στάθμης της διερμηνείας και μετάφρασης. Συστάσεις για το συγκεκριμένο θέμα περιλαμβάνονται στην έκθεση του «Φόρουμ προβληματισμού για την πολυγλωσσία και την κατάρτιση των διερμηνέων»[20].

Άρθρο 6 - Ρήτρα μη υποβάθμισης των προτύπων

28. Σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι να εξασφαλισθεί ότι ο καθορισμός κοινών ελάχιστων προτύπων κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θα έχει ως συνέπεια την υποβάθμιση των προτύπων σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς και ότι θα διατηρηθούν σε ισχύ τα πρότυπα που καθορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και σε άλλες σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου. Τα κράτη μέλη παραμένουν απολύτως ελεύθερα να θεσπίζουν πρότυπα πιο αυστηρά από αυτά που συμφωνούνται στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 7 - Εφαρμογή

29. Το υπόψη άρθρο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να θέσουν σε εφαρμογή την οδηγία έως την xx/xx/ 20xx και να αποστείλουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, μέχρι την ίδια ημερομηνία, το κείμενο των διατάξεων που θα θεσπίσουν με σκοπό την ενσωμάτωσή της στην εθνική τους νομοθεσία.

Άρθρο 8 – Έκθεση

30. Δώδεκα μήνες μετά τη θέση σε εφαρμογή, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, όπου θα εκτιμά τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη θα έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ταυτόχρονα με την έκθεση, η Επιτροπή δύναται, εάν το κρίνει απαραίτητο, να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 9 - Έναρξη ισχύος

31. Το υπόψη άρθρο προβλέπει ότι η οδηγία θα τεθεί σε ισχύ την εικοστή ημέρα μετά την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

5. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ

32. Ο σκοπός της πρότασης δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μόνο, δεδομένου ότι η πρόταση αποσκοπεί στην προώθηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, πράγμα που σημαίνει ότι είναι σημαντικό να συμφωνηθούν κοινά ελάχιστα πρότυπα, τα οποία θα εφαρμόζονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση θα οδηγήσει στην προσέγγιση των ουσιωδών διαδικαστικών κανόνων των κρατών μελών που διέπουν τη διερμηνεία και τη

σημαίνει, για κάθε πρόσωπο που δεν είναι σε θέση να ομιλήσει ή να κατανοήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο, το δικαίωμα του προσώπου αυτού να λάβει δωρεάν συνδρομή από διερμηνέα, χωρίς να αξιωθεί μεταγενέστερα από το πρόσωπο αυτό να καταβάλει τα σχετικά έξοδα."

[20] Βλ. υποσημείωση 14 ανωτέρω.

μετάφραση σε ποινικές διαδικασίες, με σκοπό την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Κατά συνέπεια, η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας.

6. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

33. Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας κατά το ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του δεδηλωμένου της στόχου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για τον σκοπό αυτό.

2010/0050 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ένωση , και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2,

την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[21],

Αφού διαβίβασε το σχέδιο νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής[22],

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών[23],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ διασφαλίζει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, καθώς και το δικαίωμα νομικής αρωγής και εκπροσώπησης. Το άρθρο 48 του Χάρτη διασφαλίζει το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης.

(2) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Με βάση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, ιδίως δε με βάση το σημείο 33, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

(3) Στις 29 Νοεμβρίου 2000, το Συμβούλιο θέσπισε, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Τάμπερε, ένα πρόγραμμα μέτρων για να θέσει σε εφαρμογή την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές υποθέσεις[24]. Στην εισαγωγή του εν λόγω προγράμματος

---

21 ΕΕ C , , σ. .
22 ΕΕ C , , σ. .
23 ΕΕ C , , σ. .
24 ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

μέτρων εξηγείται ότι η αμοιβαία αναγνώριση «πρέπει να επιτρέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των προσώπων».

(4) Η υλοποίηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί ποινικών υποθέσεων προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη διακατέχονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη όσον αφορά τα συστήματά τους για την απονομή ποινικής δικαιοσύνης. Ο βαθμός της αμοιβαίας αναγνώρισης εξαρτάται κατά πολύ από μια σειρά παραμέτρων, που συμπεριλαμβάνουν «μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων των [...] υπόπτων»[25] και τον καθορισμό κοινών ελαχίστων προτύπων, αναγκαίων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

(5) Η αμοιβαία αναγνώριση μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο σε πνεύμα εμπιστοσύνης, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι όχι μόνο οι δικαστικές αρχές αλλά όλοι οι παράγοντες της ποινικής διαδικασίας αντιλαμβάνονται τις αποφάσεις των δικαστικών αρχών άλλων κρατών μελών ως ισοδύναμες με τις δικές τους, γεγονός που προϋποθέτει «όχι μόνο εμπιστοσύνη στην επάρκεια των κανόνων των ιδίων των εταίρων, αλλά και τη βεβαιότητα ότι οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται σωστά»[26].

(6) Μολονότι όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η παρελθούσα πείρα καταδεικνύει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν επιτρέπει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών.

(7) Το άρθρο 82 παράγραφος 2 της συνθήκης προβλέπει τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις. Η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στην τόνωση της εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών και, κατ' επέκταση, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της δικαστικής συνεργασίας, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

(8) Στις 30 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο θέσπισε τον οδικό χάρτη για τα οδικό χάρτη για τα δικονομικά δικαιώματα, με τον οποίο κλήθηκε η Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις «βαθμιαία» σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση, το δικαίωμα σε ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα, το δικαίωμα παροχής νομικών συμβουλών, πριν από τη δίκη και μετά τη δίκη, το δικαίωμα του κρατούμενου να επικοινωνεί με μέλη της οικογενείας του, τους εργοδότες και τις προξενικές αρχές, και το δικαίωμα προστασίας των ευάλωτων υπόπτων.

(9) Η παρούσα οδηγία, η οποία αποτελεί το πρώτο από τα μέτρα του οδικού χάρτη, θα πρέπει να θεσπίζει κοινά πρότυπα στο πλαίσιο της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες, ούτως ώστε να ενισχύει την απαιτούμενη εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.

---

[25] ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

[26] COM(2000) 495 της 26.7.2000, σ. 4.

(10) Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση για τα πρόσωπα που δεν κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας διατυπώνεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, όπως αυτά έχουν ερμηνευθεί με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διευκολύνει την έμπρακτη εφαρμογή των εν λόγω δικαιωμάτων, ούτως ώστε να διασφαλίζει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

(11) Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζονται και στις διαδικασίες εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Τα κράτη μέλη εκτέλεσης θα πρέπει να παρέχουν διερμηνεία και μετάφραση στον καταζητούμενο εφόσον αυτός δεν κατανοεί ή δεν ομιλεί τη γλώσσα της διαδικασίας και να καλύπτουν τα σχετικά έξοδα.

(12) Ο ύποπτος ή κατηγορούμενος θα πρέπει να είναι σε θέση, μεταξύ άλλων, να εξηγήσει στο δικηγόρο του την εκδοχή του για τα γεγονότα, να επισημάνει οποιουσδήποτε ισχυρισμούς με τους οποίους διαφωνεί και να γνωστοποιήσει στο δικηγόρο του οποιαδήποτε γεγονότα που επιθυμεί να προβληθούν προς υπεράσπισή του.

(13) Η διαπίστωση ότι δεν απαιτείται διερμηνεία ή μετάφραση θα πρέπει να μπορεί να ελεγχθεί. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να προσβάλει μια απόφαση σύμφωνα με την οποία η διερμηνεία δεν είναι απαραίτητη, καθώς και να ασκεί προσφυγή στις περιπτώσεις στις οποίες η διερμηνεία ή η μετάφραση είναι τόσο ανεπαρκής ώστε να ισοδυναμεί με τη μη διενέργειά της.

(14) Η υποχρέωση παροχής φροντίδας σε υπόπτους ή κατηγορουμένους που ευρίσκονται σε δυνητικά ασθενή θέση, ιδίως λόγω σωματικών αναπηριών οι οποίες επηρεάζουν την ικανότητά τους να επικοινωνούν αποτελεσματικά, ισχύει προς χάριν της χρηστής απονομής δικαιοσύνης. Συνεπώς, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας, έχοντας συνειδητοποιήσει κάθε δυνητικό παράγοντα ευπάθειας που θα επηρέαζε την ικανότητά τους να παρακολουθούν τη διαδικασία και να γίνονται κατανοητοί και λαμβάνοντας κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της τήρησης των συγκεκριμένων δικαιωμάτων.

(15) Για να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της ποινικής διαδικασίας, τα βασικά έγγραφα θα πρέπει να μεταφράζονται προς χάριν του υπόπτου ή του κατηγορουμένου. Τα προς μετάφραση βασικά έγγραφα περιλαμβάνουν κάθε απόφαση που συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας ή το κλητήριο θέσπισμα, τα κρίσιμα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία και κάθε εκδοθείσα δικαστική απόφαση.

(16) Η παραίτηση από το δικαίωμα έγγραφης μετάφρασης των εγγράφων θα πρέπει να είναι αδιαμφισβήτητη και θα πρέπει να θεωρείται έγκυρη μόνο μετά την παροχή νομικών συμβουλών στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

(17) Η αποτελεσματικότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης θα πρέπει να διασφαλίζεται με διάφορα μέσα, ιδίως με την κατάρτιση των δικαστών, των δικηγόρων, των εισαγγελέων, των αστυνομικών και του λοιπού αρμόδιου προσωπικού των δικαστηρίων, κατά τρόπο ώστε να ευαισθητοποιούνται ως προς την

κατάσταση των προσώπων που χρειάζονται υπηρεσίες διερμηνείας και των προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές.

(18) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καθορίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που θεσπίζονται με την παρούσα οδηγία ώστε να παρέχεται υψηλότερος βαθμός προστασίας και σε καταστάσεις που δεν διέπονται ρητά από την παρούσα οδηγία. Ο βαθμός προστασίας δεν θα πρέπει ποτέ να υπολείπεται των προτύπων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, όπως αυτά έχουν ερμηνευθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

(19) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην προαγωγή του δικαιώματος στην ελευθερία, του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και των δικαιωμάτων υπεράσπισης, και πρέπει να εφαρμόζεται ανάλογα.

(20) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας, που αντιστοιχούν στα δικαιώματα που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, εφαρμόζονται με σεβασμό προς τα δικαιώματα αυτά και τη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(21) Επειδή ο στόχος της καθιέρωσης κοινών ελάχιστων προτύπων δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί με μονομερείς ενέργειες των κρατών μελών, ούτε σε κεντρικό ούτε σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, αλλά η επίτευξή του είναι δυνατή μόνο σε επίπεδο Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δύνανται να θεσπίσουν μέτρα κατ' εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, όπως αυτή μνημονεύεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

(22) Σύμφωνα με τα άρθρα 1, 2, 3 και 4 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία ανακοίνωσαν ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στη θέσπιση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας / [Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν θα συμμετάσχουν στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν θα δεσμεύονται από αυτήν ούτε θα υπόκεινται στην εφαρμογή της][27]. Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετάσχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και, συνεπώς, δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

---

[27] Η τελική διατύπωση της αιτιολογικής αυτής σκέψης της οδηγίας θα εξαρτηθεί από τη θέση που θα υιοθετήσουν το ΗΒ και η Ιρλανδία, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρωτοκόλλου αριθ. 21.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1
Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και διαδικασιών εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ισχύουν για κάθε πρόσωπο από τη στιγμή κατά την οποία το εν λόγω πρόσωπο ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους ότι είναι ύποπτο για την τέλεση αξιόποινης πράξης μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Άρθρο 2
Δικαίωμα σε διερμηνεία

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την χωρίς καθυστέρηση παροχή διερμηνείας ποιοτικής στάθμης που διασφαλίζει τον δίκαιο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας σε κάθε ύποπτο ή κατηγορούμενο που δεν κατανοεί και δεν ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας. Διερμηνεία παρέχεται κατά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας ενώπιον ανακριτικών και δικαστικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθ' όλες τις αναγκαίες συναντήσεις μεταξύ του υπόπτου και του συνηγόρου του, καθ' όλες τις ακροαματικές διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου και κατά τη διάρκεια των τυχόν ενδιάμεσων ακροάσεων.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την παροχή, στις περιπτώσεις που χρειάζεται, διερμηνείας για τις νομικές συμβουλές που παρέχονται στον ύποπτο καθ' όλη τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ύπαρξη διαδικασίας που επιτρέπει να εξακριβώνεται κατά πόσον ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος κατανοεί και ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να προσβάλει μια απόφαση σύμφωνα με την οποία η διερμηνεία δεν είναι απαραίτητη.

5. Το δικαίωμα σε διερμηνεία περιλαμβάνει τη συνδρομή σε άτομα με πρόβλημα ακοής ή ομιλίας.

6. Προκειμένου για τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παροχή διερμηνείας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σε κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε αυτήν και το οποίο δεν κατανοεί ούτε ομιλεί τη γλώσσα της διαδικασίας.

Άρθρο 3

Δικαίωμα στη γραπτή μετάφραση κρίσιμων εγγράφων

1. Οσάκις ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος δεν κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη γραπτή μετάφραση όλων των κρίσιμων εγγράφων· η μετάφραση αυτή πρέπει να είναι τέτοιας ποιοτικής στάθμης που να διασφαλίζει τον δίκαιο χαρακτήρα της ποινικής διαδικασίας.

2. Τα προς μετάφραση κρίσιμα έγγραφα περιλαμβάνουν το ένταλμα κράτησης, που συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας του υπόπτου, το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας ή το κλητήριο θέσπισμα, τα κρίσιμα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία και την εκδοθείσα δικαστική απόφαση.

3. Ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος ή ο δικηγόρος τους δύναται να υποβάλει αιτιολογημένη αίτηση για τη μετάφραση και πρόσθετων εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων έγγραφων νομικών συμβουλών του συνηγόρου του υπόπτου.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να προσβάλει μια απόφαση σύμφωνα με την οποία η μετάφραση δεν είναι απαραίτητη.

5. Προκειμένου για τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παροχή μετάφρασης του εν λόγω εγγράφου σε κάθε πρόσωπο που υπόκειται στη διαδικασία αυτή και το οποίο δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία είναι συνταγμένο το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, .

6. Κάθε πρόσωπο που έχει δικαίωμα μετάφρασης εγγράφων δυνάμει του παρόντος άρθρου μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα αυτό, αφού του παρασχεθούν νομικές συμβουλές σχετικά με το θέμα αυτό.

Άρθρο 4

Καταβολή των εξόδων διερμηνείας και μετάφρασης από τα κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 2 και 3, ανεξάρτητα από την έκβαση της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 5

Αποτελεσματικότητα της διερμηνείας και της μετάφρασης

1. Η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση πρέπει να είναι τέτοιας στάθμης, ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα του υπόπτου ή του κατηγορουμένου να ασκήσει πλήρως τα δικαιώματα που του αναγνωρίζονται.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την παροχή κατάρτισης στους δικαστές, στους δικηγόρους, στους εισαγγελείς, στους αστυνομικούς και στο λοιπό αρμόδιο προσωπικό των δικαστηρίων, ώστε να διασφαλίζεται η ικανότητα του υπόπτου να κατανοήσει τη διαδικασία, καθώς και για να γίνει αντιληπτός ο ρόλος των διερμηνέων και των μεταφραστών.

Άρθρο 6

Ρήτρα μη υποβάθμισης των προτύπων

Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν επιτρέπεται να εκληφθεί υπό την έννοια ότι περιστέλλει ή αποκλίνει από τα δικαιώματα και τις δικονομικές εγγυήσεις που ενδεχομένως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, από άλλες σχετικές διατάξεις διεθνούς δικαίου ή από τη νομοθεσία κρατών μελών που παρέχουν υψηλότερο βαθμό προστασίας.

Άρθρο 7

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως …* (* - 24 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας).

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων που θεσπίζουν για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των υποχρεώσεων που επιβάλλονται σ' αυτά δυνάμει της παρούσας οδηγίας μαζί με πίνακα από τον οποίο εμφαίνεται ο τρόπος αντιστοιχίας των διατάξεων της παρούσας οδηγίας προς τις θεσπισθείσες εθνικές διατάξεις.

Άρθρο 8

Έκθεση

Μέχρι τις …[*36 μήνες μετά τη δημοσίευση της παρούσας οδηγίας στην Επίσημη Εφημερίδα*], η Επιτροπή υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, όπου θα εκτιμά τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη θα έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ταυτόχρονα με την έκθεση, η Επιτροπή, εάν το κρίνει απαραίτητο, υποβάλει νομοθετικές προτάσεις. Η έκθεση εξετάζει επίσης τις μελλοντικές οικονομικές επιπτώσεις των μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη κατ'εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 10

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος